

הליכות חיים

לימוד חודשי בנושא מידות על -פי
ספר 'מסילת ישרים' ומשמעותה של ההלכה
לאור דמותו של הרב מרדכי אליהו זצוק"ל

לימוד חודשי לאור
דמותו של הרב מרדכי
אליהו זצוק"ל

הלימוד מוקדש לעילוי
נשמות הרוגי מלחמת
"חרבות ברזל"

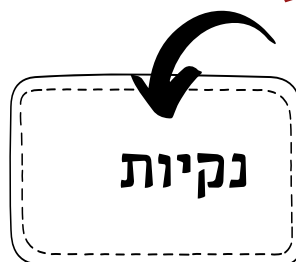
"הליכות חיים"

תלמידים יקרים וחביבים, גם החודש נמשיך במסע "הליכות חיים" ונצעד בנושא מידות טובות וחיים של הלכה לאור דמותו המופלאה של הרב מרדכי אליהו, זכר צדיק וקדוש לברכה.

החודש, חודש כסלו, נעסוק במידת הנקיות מתוך הספר "מסילת ישרים" מאת הרמח"ל ובחלקו השני של הלימוד נעסוק בקיום ההלכה והיותה חלק חשוב ובלתי נפרד מחיי היום יום שלנו.

משמעותה של הלכה

מידה על פי מסילת ישרים

החודש נציין את יום השנה לפטירת הרב דרוקמן זצ"ל.
מאחלים לכם לימוד פורה, משמח ומעצים ביחד.

חבורת ילדי החמ"ד

"נקיות"

דוד ואורי הצטרפו לילדי החמ"ד בעשיית מעשים טובים. היום הם החליטו לקחת את האחים הקטנים שלהם ויצאו לשחק במגרש המשחקים ליד הבית בעודם משחקים החל לרדת גשם והם נרטבו.

דוד, אורי ואחיהם הקטנים החלו חוזרים הביתה רטובים ומלוכלכים מן הגשם ואז נזכר דוד שהם בדיוק הגיעו בכיתה ללימוד מידת הנקיות שבספר "מסילת ישרים" ושאל את אורי אם הוא יודע מה אומרת המידה הזו - להיות נקיים ולא מלוכלכים? להתקלח כל יום? הם החליטו שברגע שיגיעו הביתה ויחליפו בגדים הם יבקשו מאבא שלהם שיסביר להם על המידה הזו?

כשחזרו הביתה רטובים ושמחים, אמא קיבלה אותם במרק חם והם התישבו עם אבא ללמוד את המידה הבאה במסילת ישרים.

למדו גם אתם אתנו את דברי הרמח"ל.

"בביאור מדת הנקיות: מדת הנקיות היא היות האדם נקי לגמרי מכל מדה רעה ומכל חטא. לא די ממה שהחטא בו מפורסם וגלוי, אלא גם - כן ממה שהלב נפתה בו להורות היתר בדבר, שכאשר נחקור עליו באמת נמצא שלא היה ההיתר ההוא נראה לו, אלא מפני היות הלב עדיין נגוע קצת מן התאוה... "ואמנם ודאי, שהמידה הזאת קשה, כי טבע האדם חלש ולבו נפתה על נקלה, ומתיר לעצמו הדברים שיוכל למצוא בהם כדי הטעאה. ובודאי שמי שהגיע לזאת המידה, כבר הגיע למדרגה גדולה, כי בפני מלחמה חזקה עמד ונצח". (פרק י', מסילת ישרים)"

מידת הזריזות אותה למדנו בחודש שעבר, מלמדת אותנו להרגיל את עצמנו לקיים מצוות כמה שיותר מהר ולא לדחות אותן. מידת הנקיות דומה למידת הזהירות אותה למדנו בחודש תשרי, אבל בנוסף אליה יש להיזהר גם מדברים נסתרים שאינם נראים בגלוי, דברים שרק האדם בעצמו יודע. שמירה על המידה כוונתה שמירה על נקיות הנפש ולא ניקיון לכלוך חיצוני שנראה לעין. כך למשל להיזהר שלא לגנוב כסף זו מידת הזהירות. לעומת זאת אדם הנזהר לא לאחר לעבודה - זו מידת הנקיות. מדובר במעשים שכולנו עושים לפעמים והם נראים כעברות קלות, שאנו עלולים בטעות להתיר לעצמנו לעשות אותם.

מה דעתכם?

דוד ואורי אמרו לאבא שהם לא חושבים שזו מידה שקשה לנהוג לפיה. הרי רוב האנשים טובים ומעטים גונבים או משקרים. אבא הסביר להם שהרמח"ל בעצמו אמר שהמידה הזו קשה, כי טבע האדם חלש ולפעמים הוא מתיר לעצמו דברים בעייתיים. "הרמח"ל כתב סיפור ואספר לכם אותו במילים שלי ואשמח לשמוע את דעתכם עליו".

רבי יהודה היה אוסר על בעל המכולת לחלק ממתקים לילדים שעוברים במקום כדי שיתרגלו ויבקשו מההורים שלהם לבוא לקנות רק אצלו.
מה דעתכם?

1. האם בעל המכולת גנב או שיקר?

2. מה הבעיה במעשה של בעל המכולת ?

3. מה אתם מציעים לבעל המכולת לעשות במקום?

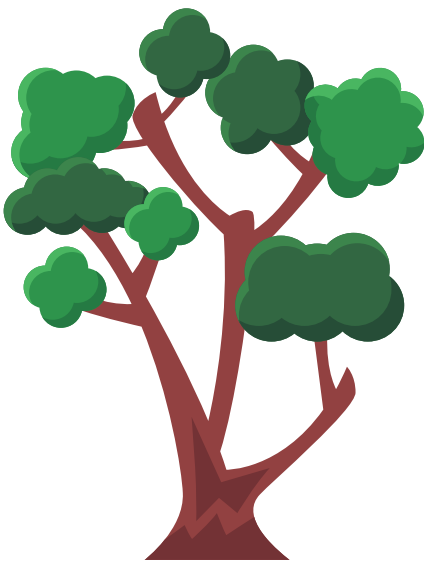

חודש כסלו

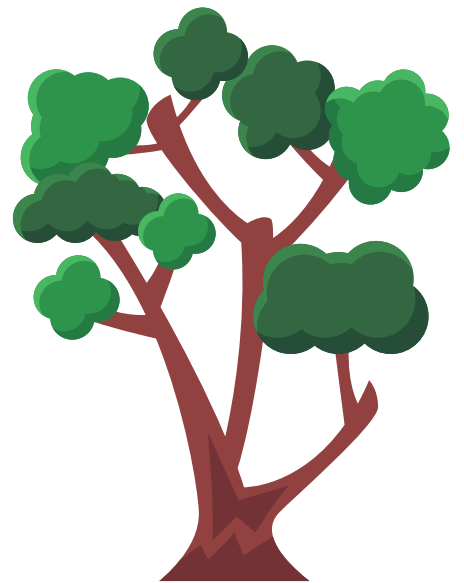

משימה:

אבא הסביר לדוד ואורי שכדי להבדיל בין דברים שהם מידת הזהירות
ודברים שהם מידת הנקיות, ננסה לדמיין עץ.
כולנו יודעים שאסור לגנוב ולשקר. להיזהר לא לגנוב ולא לשקר זו בדיוק
מידת הזהירות. ישנם איסורים נוספים הקשורים לאיסורים אלו והם מהווים
מעין ענפים, כי לא תמיד הם נראים לעין.
נסו להתאים בין האיסור עצמנו לבין האיסורים הקשורים אליו.

לא לשקר

לא לגנוב

גזל, להסיג גבול רעך, כחש ומרמה, משא
ומתן בדברים, עושק, הונאת דברים, שוחד

חודש כסלו

אבא הוסיף הסבר מיוחד ששמע מהרב חיים סבתו:

הנקיות היא הזהירות בדברים שלא כל כך נראים וגלויים לעין, זהירות מדברים שהיצר אומר לנו "כולם עושים ככה, זה בסדר", וכן, גם במקום שיש הוראת היתר, וכן במקום שנוגע למעמדו החברתי של האדם. סוג נוסף שבעייתי בנקיות הוא המידות המוסריות של האדם. אלו הם הסוגים העיקריים שהאדם חייב להיזהר בהם במיוחד. העבודה עליהם היא לא למשך יום-יומיים, חודש או שנה - אלא לכל החיים.

למה יש לאדם תאוות, וכי הקב"ה רצה להכשיל את האדם?

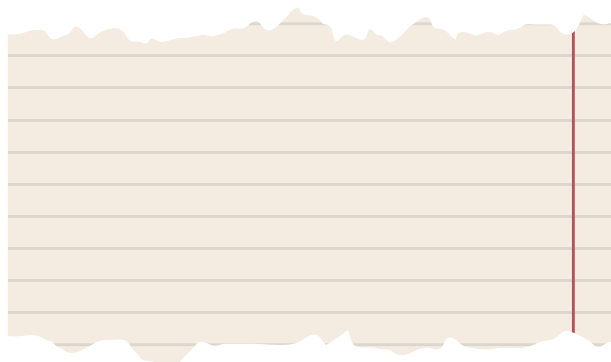
הקב"ה ברא את התאוות ככוח, בלי התאוות האדם לא היה חי, הוא לא היה אוכל. אך האדם לוקח את הכוחות האלה, ובמקום להבין שתאוות האכילה היא כדי להתקיים, הוא לוקח אותה לכיוון השלילי ויכול להגיע למצב של זליה אכילת מאכלים אסורים. במקרה כזה, האדם הופך את הכוח שלו לשלילי ועל זה נדרש האדם לעבוד

דוד ואורי הבינו שמידת הנקיות לא כל כך פשוטה כמו שהיא נראית וחשבו עם אבא באלו מקרים עבודה על המידה יכולה לעזור לשמור על הנפש שלהם נקיה יותר. דוד אמר שמעכשיו ישים לב לא לקחת דברים בלי רשות מהחברים בכיתה.

אורי אמר שינסה לקחת לצלחת רק מה שבטוח יאכל. הציעו גם אתם רעיונות שיכולים לעזור לכם לשים לב לשמור על מידת

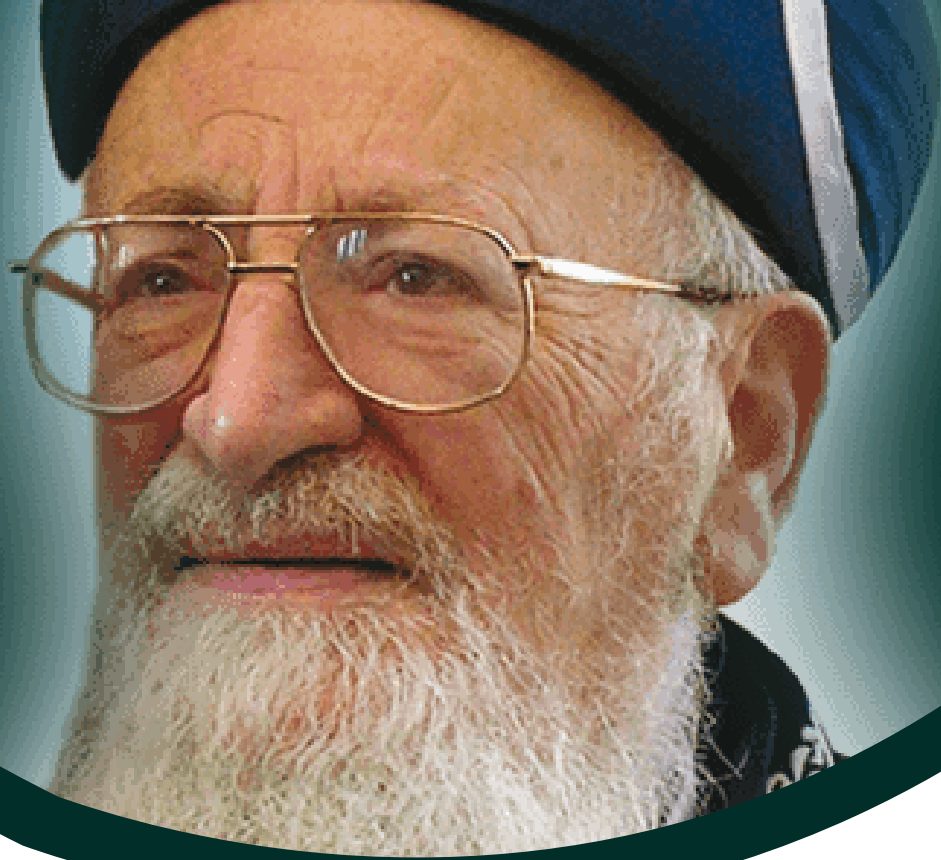
הנקיות

בואו נקרא יחד סיפור

על הרב מרדכי אליהו זצוק"ל לאור מידת הנקיות.

לומדים מעידותיו - הולכים בדרכיו- מידת הזהירות

פעם ליוותי את הרב זצ"ל מבית הכנסת לביתו, ובדרך ביקש הרב שניכנס למאפיה לקנות לחמניות. לפני הקנייה גילה הרב כי אין בידו ארנק, ועל כן ביקש ממני להלוות לו עשרה שקלים.

מיד כשקיבל הרב לידו את הכסף, הוא הוציא שטר חוב וכתב כי הוא חייב לי עשרה שקלים. הרב כנראה ראה את פליאתי, שהרי מדובר בסכום כסף לא גדול, מה גם שמדובר בכבוד הרב, ולכן בוודאי שאינני חושש. על כן הסביר לי הרב שיש הלכה בשולחן ערוך (חושן משפט סימן ע) שכתוב בה: "אסור להלוות בלא עדים, ואפילו לתלמיד חכם, אלא אם כן הלווה על המשכון. והמלוה בשטר משובח יותר. וכל המלוה בלא עדים, עובר משום לפני עור לא תתן מכשול (ויקרא יט, יד), וגורם קללה לעצמו". זכיתי אפוא גם להלוות כסף לרב וגם ללמוד הלכה.

כשהגענו לביתו של הרב, הוא ביקש ממני להמתין, החזיר לי עשרה שקלים, לקח את שטר החוב וקרע אותו לגזרים.

בואו נייחד לעצמנו זמן מיוחד ביום בו נקפיד על מידת הנקיות. מהיום אשתדל לשים לב לדברים הקטנים. אני לוקח על עצמי להקפיד על:

הזכות הגדולה בקיום ההלכה

דוד ואורי אמרו לאבא שמכיוון שמעתה הם ישתדלו לשים לב להרבה דברים, כמו למשל להיות רגישים לגזל כמו בסיפור על הרב אליהו, שנזהר שלא ישכח להחזיר חוב גם אם מדובר בסכום קטן.

אבא אמר להם שחכמים כתבו ספרי הלכה שמסבירים לנו כיצד לשמור על ההלכה ודרך הלימוד נהיה אנשים טובים יותר. אבא ביקש מהם לחשוב על מצוות שבזכותן הם יוכל להיות ילדים טובים יותר.

דוד אמר: "לברך לפני ואחרי האוכל, זה עוזר לי לכבד את האוכל, לאכול בנחת ולא לשכוח להגיד תודה.

אורי אמר: "הכנסת אורחים, אנחנו מארחים כל שבת אורחים בודדים או אורחים שאין להם היכן להיות בשבת.

אבא הוסיף שבמלחמה שפרצה בשמחת תורה ראו איך עם ישראל התגייס לתת ולעזור: ילדים ציורו ציורים, אנשים תרמו דם לטובת הפצועים, משפחות ארחו בביתם תושבים שפוננו מבתיהם, בני נער התנדבו וסייעו, משפחות בישלו לחיילים והורים רבים גויסו למילואים. חיילים רבים ביקשו שיקנו להם ציציות והם התפללו ושרי שירי חיזוק ותפילה.

כל החסדים והמצוות האלה הם חלק מהעם היהודי ועוברים אצלנו מדור לדור.

כתבו גם אתם אלו מצוות ומעשים טובים עשו אצלכם בבית ובשכונה בזמן המלחמה?

שתפו את חבריכם לכיתה במעשים הטובים שעשיתם.

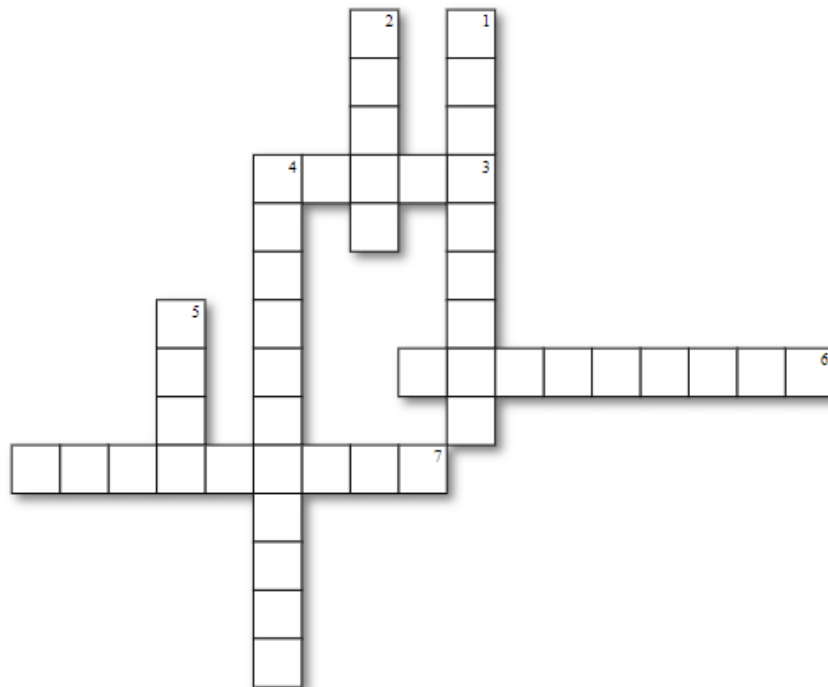
A large, blank, lined area for writing, resembling a piece of paper with a torn top edge. A blue arrow points from the text above towards this area.

הזכות הגדולה בקיום ההלכה

הילדים הבינו שבכל רגע הם מקיימים מצוות וזו זכות גדולה, כי בכך הם מרגילים את עצמם להיות טובים.
נסו לפתור את התשבץ ולגלות בו מצוות שאנו מקיימים יום יום.

זכות לקיים מצוות

נסו למצוא את המצוות המופיעות בתשבץ

מאונך	מאונך
1. בסוף הארוחה	3. שלוש פעמים ביום
2. הבנים לובשים מתחת לחולצה	6. אמא מדליקה לפני שבת
4. אירוח משפחה בשבת	7. לגור בארץ ישראל
5. עושים רגע לפני שאוכלים	

תלמידיו: הכנסת אורחים, ברכה, ברכת הלאצון, תפילה, ציצית, הזקת נרות, יישוב הארץ

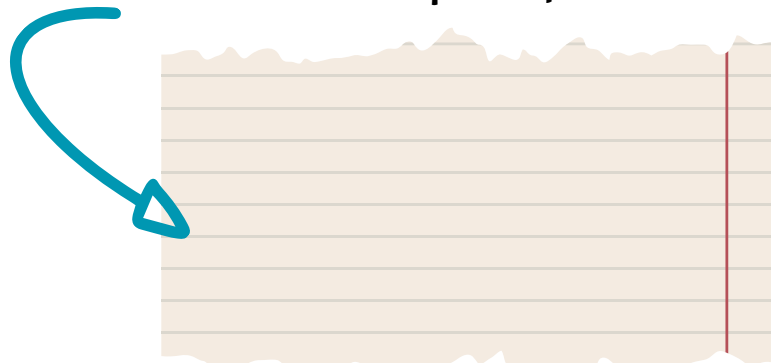
דוד ואורי חזרו מבית הספר וסיפרו לאבא שהמורה סיפרה להם על הרב חיים מאיר דרוקמן זצ"ל, שלפני שנה ערכו לו יום הולדת 90 ולאחר זמן קצר נפטר וכולם מתגעגעים אליו. המורה סיפרה שהוא השאיר לנו מסורת ארוכה של ערכים וחיבר בין עם ישראל, ארץ ישראל וארץ ישראל. בכל מקום שהיו צריכים אותו אמר "הנני".

הרב נולד בפולין לפני 91 שנה, כשהיה ילד פרצה השואה. הוריו הצליחו להעביר אותו לזוג ללא ילדים שהיה להם אישור עליה לארץ ישראל. כך בגיל 11 עלה הרב לארץ ושהה במחנה עתלית. לאחר סיום מלחמת העולם השנייה עלו גם הוריו והתאחדו כמשפחה בארץ. הרב למד בישיבת כפר הרא"ה, התגייס לצה"ל ולמד בישיבת מרכז הרב. הרב צבי יהודה מינה אותו לעמוד בראש הישיבה התיכונית "אור עציון". הרב נפטר בב' טבת תשפ"ג

אבא סיפר להם שבמהלך המלחמה חיילים, שהגיעו אליהם להתארח בשבת, ביקשו לשאול כמה ספרים מהספרייה שלנו כדי לקרוא בהם בשבת. כשהחזירו את הספרים במוצאי שבת סיפרו: "הספרים היו מעניינים, אבל סימניה אחת שהייתה באחד הספרים ובה דברי הרב חיממה את ליבנו, כמו נכתבה במיוחד בשבילנו, ונתנה לנו כוח לפעילות". החיילים ביקשו שנספר להם על הרב חיים דרוקמן זצ"ל ומה גרם לו לכתוב דברים מחזקים כאלה. (סיפרה עינב שרגא מבית אל, מחוז מנח"י)

בואו נחפש יחד את הספר עם הסימניה ותגידו לי אתם למה לדעתכם הדברים חיזקו כל כך את החיילים? (האמרות בעמוד הבא)

את הספר עם הסילוניות חילקה הנהלת החל"ד ביאלי העיון להיות בתלפ"ג והנה בדרך ליומרת
הזיעו אחיילים וחיצקו אותם. זכעו את האמרות של הרב דרוקלן זצ"ל להתגלו בספרי החיילים
וחלבו זלי אפלר זהכין אותן ביאליס אלו? לוחלניס זהכין עם הלורה וחזק זלי לגרזו.

"אני חי מפני שאני צריך לעשות טוב לעם ישראל"

"חיים שניתנו במתנה, צריכים לעשות בהם

משהו, הם לא ניתנו סתם כך"

הרב נהג לומר את המשפט הזה כמה וכמה פעמים. לאחר שבדרך נס ניצלו
חיו כארבע פעמים. הנס הראשון היה שבגיל שבע חפרו מתחת לביתם
מקום מסתור, הנאצים הגיעו וחיפשו אחר יהודים, ועל אף שהסבתא
השתעלה, לא שמעו מלמעלה ולא חשפו אותם. זה היה נס גמור.
הנס השני היה כאשר נאלצו לחצות נהר בבריחה מהנאצים, הייתה גאות
והמים הגיעו לצווארו. הנס השלישי היה כאשר הוריו מסרו אותו למשפחה
שאמורה הייתה לעלות על אניה אבל הם לא שמעו את הקריאה לעלות
עליה. כשהגיעו אתו הסתבר שהאנייה כבר יצאה לדרכה. הם חיכו לאנייה
הבאה והתברר שהאנייה הראשונה הופגזה בידי הנאצים וכל מי שהיה
בה טבע.

הנס הרביעי הוא המפורסם יותר. בדרך לחברון ירו על הרכב שהרב היה בו
כאשר המשענת שלו הייתה שעונה לאחור. 23 קליעים נורו, הרגו את הנהג
אפי הצדיק, הרכב נעצר על פי התהום, הרב נפצע קלות וחזר לאיתנו.

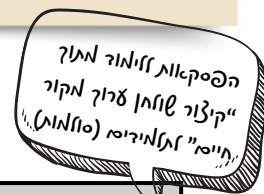

חודש כסלו

לימוד ההלכות של:

כב. נטילת ידיים לפני הסעודה עמ' 71 - 73
כג. ברכה על מאכלים שנאכלים בזמן סעודה עמ' 74

הלכה שלמדתי	עם מי למדתי?	האם זכיתי לקיים?
טעם המצווה וחובת ההקפדה עליה		
כמות המים לנטילת ידיים		
חציצה		
סדר נטילת ידיים		
נטילת ידיים מכלי שלם ולא מברז		
המים		
כמות הלחם שעליה נוטלים ידיים		
הלחם הוא עיקר המזון		
מאכלים שהם חלק מעיקר הסעודה וכמות הלחם לקביעת סעודה		
מאכלים שאינם חלק מעיקר הסעודה		

"תנא דבי אליהו:

כל השונה הלכות בכל יום -

מבטח לו שהוא בן העולם הבא"

(בבלי, מסכת נידה)